

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПСИХОДІАГНОСТИКИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
НАПИСАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ
РОБІТ (ПРОЄКТІВ) ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ» НА ПЕРШОМУ (БАКАЛАВРСЬКОМУ)
РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**Луцьк
Вежа-Друк
2022**

УДК 159.9:005.942(072)

М 54

Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 2, від 19.10.2022 р.)

Рецензенти:

- **Козак Г. А.**, кандидат психологічних наук, практичний психолог Відокремленого структурного підрозділу «Волинський фаховий коледж Національного університету харчових технологій»;
- **Федотова Т. В.**, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології Волинського національного університету імені Лесі Українки.

М 54 **Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання випускних кваліфікаційних робіт (проектів) здобувачами вищої освіти освітньо-професійної програми «Практична психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти / Л. І. Магдисюк, О. М. Хлівна, І. М. Грицюк, К. І. Шкарлатюк, Л. Ф. Ключко. – Луцьк: Вежа-Друк, 2022. – 32 с.**

Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання випускних кваліфікаційних робіт здобувачами вищої освіти освітньо-професійної програми «Практична психологія» відповідають вимогам до написання такого типу робіт і розраховані на студентів факультету психології Волинського національного університету імені Лесі Українки.

УДК 159.9:005.942(072)

© Магдисюк Л. І., Хлівна О. М.,
Грицюк І. М., Шкарлатюк К. І., Ключко Л. Ф.

З М І С Т

Передмова	4
РОЗДІЛ 1. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	
1.1. Структура та етапи проведення наукового дослідження	6
1.2. Вимоги до змісту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	7
1.3. Обсяги випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	7
1.4. Вимоги до структури випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	8
РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	
2.1. Загальні вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	11
2.2. Оформлення розділів (підрозділів)	11
2.3. Нумерація	12
2.4. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул і додатків	12
2.5. Загальні правила цитування та покликання на використані джерела	15
РОЗДІЛ 3. ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)	
3.1. Попередній захист ВКР	17
3.2. Рецензування випускних кваліфікаційних робіт. Підготовка роботи до захисту	17
3.3. Захист випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	18
3.4. Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	19
ДОДАТКИ	
Додаток А Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	21
Додаток Б Форма завдання на випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)	22
Додаток В Зразок титульної сторінки випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	24
Додаток Д Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	25
Додаток Е Форма подання голові ДЕК до захисту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	26
Додаток Ж Орієнтовна форма рецензії на випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)	27
Додаток З Зразки оформлення бібліографії	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

Передмова

Згідно з навчальними планами підготовки фахівця з вищою освітою, випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – один із видів атестації здобувачів освіти, яку виконують випускники освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр». Через ВКР здобувач доводить рівень власної кваліфікації, уміння здійснювати науковий пошук і самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми.

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – це вид наукової роботи, який дає можливість виявити рівень наукової та фахової підготовки здобувача з означеного фаху. Виконання ВКР та її захист перед екзаменаційною комісією (далі – ЕК) є перевіркою підготовки фахівця до самостійної діяльності з обраного напрямку підготовки (спеціальності) (освітньої програми), його спроможності самостійно аналізувати стан проблем у певній галузі науки, розробляти необхідні пропозиції.

ВКР ОС «бакалавр» – самостійно виконана робота здобувача, яка свідчить про вміння автора працювати з літературою, узагальнювати й аналізувати фактичний матеріал, використовувати теоретичні знання і практичні навички, отримані під час оволодіння відповідною освітньо-професійною програмою; має елементи наукового дослідження.

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) – це самостійне індивідуальне завдання навчально-дослідницького, теоретико-прикладного чи проєктно-конструкторського характеру, яке виконує здобувач освіти на завершальному етапі фахової підготовки, і є однією з форм виявлення теоретичних і практичних знань, уміння їх застосовувати для виконання конкретних наукових, технічних, економічних, соціальних та виробничих завдань.

ВКР повинна представляти закінчену розробку актуальної наукової або прикладної фахової проблеми. Вона повинна: бути актуальною, мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і техніки; мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності; стимулювати у здобувачів творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень; вимагати опрацювання спеціальної наукової і методичної літератури; передбачати вибір оптимальних рішень на основі застосування математичних методів моделювання з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки; пов'язуватися з планами наукових досліджень керівника, кафедри, інших наукових підрозділів закладу; узагальнювати і розвивати науково-дослідницькі вміння здобувача освіти.

Виконання ВКР має на меті: систематизацію, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань за відповідним напрямом підготовки, формування навичок застосування цих знань під час розв'язання конкретних практичних, науково-методичних і науково-технічних задач; розвиток навичок самостійної науково-дослідної

роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи; набуття досвіду з аналізу отриманих результатів досліджень, формулювання нових висновків і положень, набуття досвіду з їх прилюдного захисту.

Здобувач вищої освіти слідує методичним рекомендаціям кафедри і одночасно має можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію наукового дослідження через вільний вибір наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту), її теми, визначенні вибірки дослідження, графіку консультацій з науковим керівником тощо.

Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) здобувачами вищої освіти освітньо-професійної програми «Практична психологія» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти відповідають вимогам до написання такого типу робіт і розраховані на студентів факультету психології Волинського національного університету імені Лесі Українки.

РОЗДІЛ 1

ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ (ПРОЄКТІВ)

1.1. Структура та етапи проведення наукового дослідження

У психологічному дослідженні є загальні правила (принципи), дотримання яких обов'язкове для отримання достовірного матеріалу, а також логічні етапи (від поставленої наукової проблеми до висновків). Головним таким принципом є принцип об'єктивності – його реалізація забезпечує надійність, однозначність результатів і неупередженість автора при фіксації фактів та їхній інтерпретації. Це важливо тому, що наші суб'єктивні (особистісні) настанови можуть створювати серйозні перешкоди на шляху розуміння поведінки людини. Ми привносимо в оцінювання психологічних фактів власні уявлення і цінності, які сформувалися в нашому унікальному минулому досвіді. Саме тому треба враховувати валідність і надійність методів дослідження, а зібрані емпіричні дані мають пройти перевірку на статистичну достовірність.

Психологічне дослідження проводять за такими етапами:

1. Відповідно до наукової проблеми і теми дослідження визначають його об'єкт і предмет, мету та завдання.
2. Вибір наукових методів дослідження, які доповнюють один одного (наприклад, спостереження і експеримент).
3. Визначення умов дослідження (лабораторний або природний експеримент).
4. Розроблення плану експериментального дослідження.
5. Вибір методів оброблення емпіричних даних (кількісний, якісний аналіз).
6. Інтерпретація зібраного експериментального матеріалу.
7. Формулювання висновків і визначення сфери їх застосування.

Обґрунтування актуальності проблеми дослідження здійснюють на основі аналізу проблемної ситуації, яка відображає суперечність між реальним станом об'єкта дослідження та сучасними завданнями (наприклад, особистісний розвиток майбутнього фахівця як пріоритетний напрям реформування вищої освіти в Україні).

Одночасно досліднику потрібно розрізнити об'єкт і предмет дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта – це якийсь конкретний бік, аспект, властивість або відношення об'єкта дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виокремлюється та його частина, яка є предметом дослідження.

1.2. Вимоги до змісту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, скерованою на новітні методи теоретичного й емпіричного дослідження, створення нових технологій, приладів, обладнання тощо, розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та впровадження у сферу практичної діяльності.

1.3. Обсяги випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Обсяги та вимоги до випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) визначає випускова кафедра на початку нового навчального року.

Таблиця 1

№	Вид наукової роботи	Кількість сторінок	Кількість процитованих джерел
1	Курсова робота	20-25	20 і більше
2	Випускна робота	30-50	25 і більше
3	Магістерська робота	50 і більше	50 і більше

Таблиця 2

Відсоток схожості (плагіату)	Рекомендації
До 54 %	недопустимо низький рівень унікальності (робота повинна бути відхилена і може бути прийнята до повторного розгляду лише за умов докорінної переробки)
55-69 %	– низький рівень унікальності (робота потребує особливої уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); очевидно, є потреба у доопрацюванні та повторній перевірці)
70-89%	– середній рівень унікальності (робота потребує уваги з боку наукового керівника (рецензентів, редакторів); може бути повернута на доопрацювання і повторну перевірку)
90-100 %	– високий рівень унікальності (робота допускається до захисту та/або опублікування)

* Згідно Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки

1.4. Вимоги до структури випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Обов'язковими структурними елементами випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) є:

- зшиті у роботу файли на початку роботи (для розміщення допуску до захисту, відгуку наукового керівника, рецензії на наукову роботу, публікацій автора наукової роботи, довідки про результати перевірки на плагіат);

- титульний аркуш;
  - завдання (календарний план роботи);
  - анотація до наукової роботи українською мовою (обсягом 1900-2000 знаків з пробілами);
  - зміст;
- вступ;
  - основна частина;
  - висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

Титульна сторінка роботи. Додаток В. Зразок титульної сторінки ВКР.

Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Додаток Д. Зразок оформлення змісту ВКР

Вступ включає актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мету і завдання дослідження, теоретико-методологічну основу дослідження, методи і базу дослідження, практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–4 сторінки.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки.

Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри (відділу, організації тощо), коротко визначають зв'язок вибраного напрямку з планами організації, галузевими, державними планами та програмами. Обов'язково потрібно зазначити роль автора у виконанні цих науково-дослідних завдань.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначати назву роботи.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і конкретні завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Теоретико-методологічна основа дослідження, де висвітлюються основні теоретичні положення науки, що є базовими в обґрунтуванні дослідження, представлені у концептуальних позиціях, концепціях, напрямках, течіях, які існують в науці.

Методи дослідження. Здобувач вищої освіти подає перелік використаних методів дослідження для досягнення поставленої в науковій роботі мети.

База дослідження. Вказується навчальний заклад, виробництво чи організація, залежно від того де проводилося емпіричне дослідження. Окрім того, вказується кількісний і якісний склад вибірки досліджуваних.

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляють про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка з оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також вказати публікації з теми дослідження.

Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань випускної кваліфікаційної роботи (проєкту). У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, виклад загальної методики та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження, аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У змісті першого розділу, як правило, подають теоретичні питання з теми випускної кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних першоджерел. Велике значення має правильне трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальнозживаними чи подаватися з посиланням на їх автора.

Інші розділи пишуть відповідно до теми роботи і вимог, розроблених випусковою кафедрою факультету. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження. Головні вимоги до наукового викладу результатів – точність, чіткість, стислість.

Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку. У кінці кожного розділу формулюють висновки зі стислим викладенням наведених у розділі результатів.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел літератури.

Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подають як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Список використаних джерел. З кількох можливих способів упорядкування матеріалу у списку (за алфавітом, за порядком згадування, за видом джерела) найбільш вживаним є розміщення прізвищ авторів або назв творів за алфавітом. Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної або видавничої справи (згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»). Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку потрібно подавати ті, які записані кирилицею, а потім латиницею (за абеткою).

Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (інструкції, методики, опис алгоритмів дій, конспекти уроків та позакласних заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожен додаток повинно бути посилання в тексті.

РОЗДІЛ 2

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

2.1. Загальні вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) виконують на аркушах білого паперу формату А 4 (210x297 мм).

Основний текст роботи друкують з одного боку аркуша через 1,5 комп'ютерних інтервали шрифтом Times New Roman, розмір шрифту – 14. Абзацний відступ – 1,25 мм. **Не допускається використання міжрядкових інтервалів у тексті між абзацами** (1,0 см)

Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів:

- лівий – 30 мм,
- верхній, нижній – 20 мм,
- правий – 10 мм.

У тексті документа необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення.

Помилки, описки та графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці виправленого тексту (графіки) машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору.

Роботу подають до захисту у переплетеному вигляді.

Випускну кваліфікаційну роботу (проєкт) виконують українською мовою.

Текст випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) повинен бути стислий, точний та логічно послідовний. Текст викладають, дотримуючись норм чинного українського правопису (зі змінами і доповненнями 2019 року), використовуючи стиль ділового мовлення, необхідний для службових документів. Потрібно користуватися усталеною лексикою, наявною в академічних словниках, дотримуватися прийнятої наукової термінології, умовних символів та скорочень, уникати діалектизмів, засобів художнього стилю, нових запозичень тощо.

2.2. Оформлення розділів (підрозділів)

Текст основної частини поділяють на розділи, підрозділи, пункти і підпункти. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. **Крапку в кінці заголовка не ставлять.** Якщо

заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки (крім назв підрозділів і пунктів у межах розділу).

Не допускається розташування назв розділів, підрозділів, а також пунктів і підпунктів у нижній частині сторінки, якщо після неї міститься лише один рядок тексту.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2–3 інтервалам.

2.3. Нумерація

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. **На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.**

Такі структурні частини випускної роботи як «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера. Інші розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», **після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.** Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу й порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Після номера підрозділу (підпункту) ставлять крапку (наприклад: 1.1.; 1.3.; 1.2.4.). Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку наводять заголовок пункту.

Всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайно. Рисунки і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок документа.

2.4. Вимоги до оформлення ілюстрацій, таблиць, формул і додатків

Ілюстрації (креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, фотознімки) потрібно розташовувати безпосередньо після тексту, де

вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання у тексті.

Якщо ілюстрації створені не автором роботи, необхідно зробити певні посилання, дотримуючись вимог чинного законодавства щодо авторських прав.

Креслення, рисунки, графіки, схеми, діаграми, які містяться у тексті, повинні відповідати вимогам державних стандартів.

Ілюстрації повинні мати назву, яку розташовують безпосередньо під зображенням. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані (надпис під рисунком). Ілюстрації позначають словом «Рисунок...», яке разом із назвою ілюстрації розташовують після пояснювальних даних. Наприклад: «Рисунок 4.2. Діаграма розвитку...» або «Рис. 4.2. Діаграма розвитку...».

Ілюстрації потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою, наприклад, другий рисунок третього розділу позначається як «Рисунок 3.2» або «Рис. 3.2». Посилання на ілюстрації роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «Рис. 1.2».

Рис. 2.1. Відсоткове співвідношення психотипів особистості

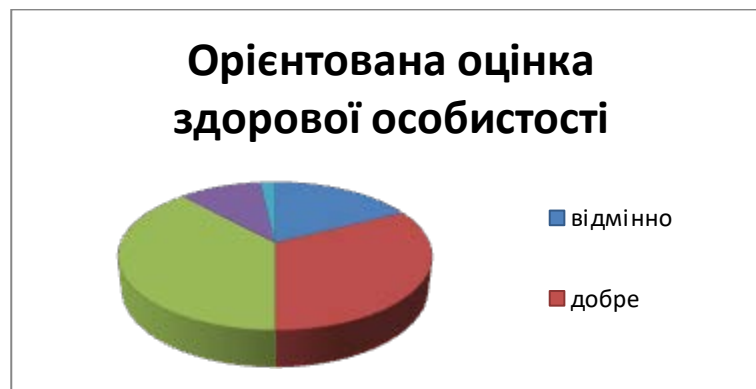

Рис. 2.2. Відсоткове співвідношення показників «Орієнтовна оцінка здорової поведінки»

Таблиці. Цифровий матеріал здебільшого оформлюють у вигляді таблиць. Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання у тексті.

Таблиці потрібно нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу (за винятком додатків). Номер таблиці складається з номера розділу й порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою. Наприклад: друга таблиця третього розділу позначається як «Таблиця 3.2».

Слово «Таблиця» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Якщо таблиця переходить на наступну сторінку, то над іншими частинами пишуть «Продовження таблиці» із зазначенням номера.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Заголовки таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони становлять одне речення із заголовком. Підзаголовки, які мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки й підзаголовки граф зазначають в однині.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.» У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Таблиця 3

Назва таблиці

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Вище й нижче кожної формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули та рівняння у тексті слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу й порядкового номера формули (рівняння), відокремлених крапкою. Наприклад: третя формула першого розділу позначається як «(1.3)». Номер формули зазначають на рівні формули в дужках у крайньому правому положенні у рядку.

Пояснення значень кожного символу й числового коефіцієнта потрібно давати з нового рядка. Перший рядок пояснень починають з абзацу словом «де» без двокрапки.

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)».

У **додатках** розміщують матеріал, який не може бути послідовно розташований в основній частині через великий обсяг, суто технічний характер або внаслідок неможливості способу відтворення (викладений на папері іншого формату). У додатки можуть бути внесені окремі ілюстрації, таблиці, схеми тощо.

Додатки потрібно оформлювати як продовження рукопису на подальших сторінках, розташовуючи відповідно до появи посилань на них у тексті. Додатки повинні мати спільну з рукописом наскрізну нумерацію сторінок.

Додатки позначають послідовно великими літерами українського алфавіту, **за винятком Г, І, Є, І, Й, О, Ч, Ь**. Наприклад: Додаток А; Додаток Б. Якщо у тексті один додаток, то він позначається як Додаток А.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатків, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: третій рисунок Додатка А позначається як «Рисунок А.3» тощо.

2.5. Загальні правила цитування та покликання на використані джерела

При написанні випускної кваліфікаційної роботи (проекту) студент повинен давати покликання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в дослідженні чи на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, завдання, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі покликання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Покликатися потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна давати покликання лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Покликання подають у тексті роботи у квадратних дужках – [14, с. 20], де перша цифра – номер джерела у списку літератури, а друга – номер сторінки.

Запозичені висловлювання обов'язково беруть у лапки (оформлювати у вигляді цитати) та покликаються на першоджерело. Порушення цих вимог може призвести до кваліфікації дій автора як плагіату і, як наслідок, до недопущення роботи до захисту.

Приклад:

Цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації [13, с. 29]».

Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст. Пряме цитування конкретного джерела не повинно перевищувати 1–2 абзаців. Кількість прямих цитат на одній сторінці роботи не повинна перевищувати 2–3. Не потрібно подавати цитати у висновках.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, які викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинне бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні не допускається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується покликанням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами) потрібно бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні покликання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім;

е) якщо автор дипломної роботи виділяє деякі слова, то робить відповідне застереження, наприклад: (курсив наш. – М.Х.), (підкреслено мною. – М.Х.), (розрядка моя. – М.Х.).

РОЗДІЛ 3

ПІДГОТОВКА, ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ (ПРОЄКТУ)

3.1. Попередній захист ВКР

ВКР проходять попередній захист на засіданні відповідної кафедри за встановленим графіком, але не пізніше ніж за три тижні до захисту.

Попереднім захистом випускної кваліфікаційної роботи може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь студента у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист студент повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора ВКР з повідомленнями про основні положення роботи;

- детальні відповіді студента на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту й суті роботи;

- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ДЕК. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ДЕК, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

Висновок-витяг із засідання кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед ДЕК.

***Додаток Е.** Подання голові ДЕК щодо захисту ВКР*

На цьому ж засіданні кафедри затверджують рецензентів кваліфікаційної роботи.

3.2. Рецензування випускних кваліфікаційних робіт. Підготовка роботи до захисту

Рецензування ВКР проводять висококваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, викладачі, які є фахівцями з певної спеціальності та, як правило, працюють в інших навчальних закладах. Склад рецензентів затверджує декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри вищого навчального закладу. Рецензент ВКР будь-якого освітнього ступеня не повинен бути співробітником кафедри, дипломні проєкти (роботи) якої він рецензує. Не дозволяється також призначення керівників випускних кваліфікаційних робіт для взаємного рецензування робіт.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань студентів. Особливу увагу в ній потрібно звернути на:

- актуальність теми;
- вміння застосовувати теоретичні знання для вирішення конкретних практичних завдань;
- наявність у роботі особистих пропозицій і рекомендацій, їх новизна, перспективність, практична цінність;
- достовірність результатів і обґрунтованість висновків дипломника;
- стиль викладу й оформлення роботи;
- недоліки роботи.

Рецензія не повинна дублювати відгук керівника, тому що відгук керівника – це в основному характеристика професійних якостей випускника та його роботи у процесі проектування, а рецензія – це характеристика якості безпосередньо випускної кваліфікаційної роботи. Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку роботи за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»).

Студент має право заздалегідь ознайомитися із текстом рецензії. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

Додаток Ж. Орієнтовна форма рецензії на ВКР

Не пізніше ніж за місяць до захисту студент подає на відповідну кафедру для реєстрації:

- виконану випускну кваліфікаційну роботу (проект) разом з анотацією українською (для бакалаврів) (кожна обсягом 1 900–2000 знаків з пробілами), ключовими словами / словосполученнями;
- письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

3.3. Захист випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

На захист ВКР у ДЕК подають:

- зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи з поданням голові ДЕК щодо захисту ВКР (містить довідку про успішність, висновок наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним ВКР (проєкту), висновок кафедри про ВКР);
- письмову рецензію на ВКР з зазначенням рекомендованої оцінки;
- антиплагіатний висновок;
- навчальну картку студента;
- зведену відомість про виконання студентами навчального плану і одержані ними оцінки з теоретичних дисциплін, курсових робіт (проєктів) та виробничих практик, завірену деканом факультету (директором інституту).

Крім цього, ДЕК до захисту ВКР можуть бути подані:

– опубліковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту магістерських робіт наявність друкованої статті (чи методичних розробок тощо) є обов'язковою;

– документи, які вказують на практичне застосування роботи тощо.

Захист проводиться на відкритому засіданні ДЕК. На захисті можуть бути присутні та брати участь в обговоренні всі охочі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

– доповідь студента про зміст роботи;

– запитання до автора;

– оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;

– відповіді студента на запитання членів ДЕК та осіб, присутніх на захисті;

– заключне слово студента;

– рішення комісії про оцінку роботи.

У доповіді студенту слід висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

У виступі повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити необхідні таблиці, діаграми, графіки. Під час захисту ВКР студент повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті.

Оцінку за результатами захисту ВКР виставляють після закритого обговорення у ДЕК, фіксують у протоколі ДЕК та оголошують (голова ДЕК) на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї ВКР не повинна перевищувати 30 хвилин.

3.4. Оцінювання випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Оцінювання результатів складання державних іспитів та захисту ВКР здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку:

Таблиця 4

Оцінка балів за 100-бальною шкалою	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання з незначними помилками
82–89	Дуже добре	B	вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
75–81	Добре	C	в цілому змістова робота зі значними помилками;
67–74	Задовільно	D	непослідовно викладений матеріал зі значними недоліками;
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям;
1–59	Незадовільно	Fx	незадовільно

Рішення ДЕК про оцінку ВКР приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. За однакової кількості голосів голос Голови ДЕК є вирішальним.

При визначенні оцінки роботи повинна бути врахована думка рецензента, виступ студента під час захисту своєї роботи, його відповіді на зауваження рецензента та на запитання членів екзаменаційної комісії.

Повторний захист ВКР з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист ВКР не відповідає вимогам рівня державної атестації, ДЕК ухвалює рішення про те, що студент є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому випадку ДЕК встановлює: може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням чи він повинен опрацювати нову тему, визначену відповідною кафедрою навчального закладу. Повторний захист ВКР дозволяється протягом трьох років після закінчення вищого закладу освіти, але не раніше, ніж під час наступної державної атестації.

Студент, який отримав незадовільну оцінку за ВКР, відраховується з вищого навчального закладу. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

ДОДАТКИ

Додаток А

Форма заяви про затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Деканові (Директору)

_____

(назва факультету/інституту)

Волинського національного
університету імені Лесі Українки

_____

(прізвище, ініціали)

студента (ки) _____ групи
спеціальності _____

_____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Заява

Прошу затвердити тему бакалаврської роботи (проєкту) _____
Науковим керівником _____ прошу
призначити _____

_____

_____

_____

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Дата

Підпис

Візи:

Завідувач кафедри

Керівник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Додаток Б

Форма завдання на випускню кваліфікаційну роботу (проект)

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) _____

Кафедра _____

Освітній ступінь _____

Спеціальність _____

(код і назва)

Освітньо-професійна програма _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«___» _____ 20__ року

**ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
(ПРОЄКТ)ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ**

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту)

_____
_____

Керівник роботи (проекту) _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

2. Строк подання здобувачес роботи (проекту) _____

Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) _____

_____
_____

4. Дата видачі завдання _____

_____
_____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)	Строк виконання етапів роботи (проєкту)	Примітка

Здобувач освіти _____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи (проєкту) _____
(підпис)

_____
(прізвище та ініціали)

Додаток В

Зразок титульної сторінки випускної кваліфікаційної роботи (проекту)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ
Кафедра практичної психології та психодіагностики**

На правах рукопису

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
(КЕГЛЬ 14, НАПІВЖИРНИЙ)

НАЗВА ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
(ПРОЄКТУ)
(КЕГЛЬ 18-20, НАПІВЖИРНИЙ)

Спеціальність: 053 «Психологія»
Освітньо-професійна програма «Практична психологія»
Робота на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»

Науковий керівник:
ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО БАТЬКОВІ
наукового керівника
науковий ступінь, вчене звання, посада

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри практичної психології та психодіагностики

від _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Прізвище, ініціали _____
(ПІДПИС)

ЛУЦЬК – 20__

Зразок оформлення змісту випускної кваліфікаційної роботи (проекту)
ЗМІСТ

ВСТУП	.....
РОЗДІЛ 1 НАЗВА	
1.1.	Назва першого підрозділу розділу 1.....
1.2.	Назва другого підрозділу розділу 1.....
1.3.	Назва третього підрозділу розділу 1.....
РОЗДІЛ 2 НАЗВА	
2.1.	Назва першого підрозділу розділу 2.....
2.2.	Назва другого підрозділу розділу 2.....
2.3.	Назва третього підрозділу розділу 2.....
РОЗДІЛ 3 НАЗВА	
3.1.	Назва першого підрозділу розділу 3.....
3.2.	Назва другого підрозділу розділу 3.....
2.3.	Назва третього підрозділу розділу 3.....
ВИСНОВКИ	.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	.....
ДОДАТКИ	.....

Додаток Е

Форма подання голові екзаменаційної комісії щодо захисту випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Подання
голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту випускної
кваліфікаційної роботи (проєкту)**

Направляється студент _____ до захисту випускної
(прізвище та ініціали)
кваліфікаційної роботи (проєкту) за спеціальністю _____
освітньою програмою _____
(назва)
на тему: _____
(назва теми)

Випускна кваліфікаційна робота (проєкт) і рецензія додаються.

Декан факультету _____
(підпис)

Довідка про успішність

_____ за період навчання на факультеті
(прізвище та ініціали студента)
_____ з 20__ року до 20__ року повністю виконав
навчальний план за напрямом підготовки (спеціальністю, освітньою програмою) з таким
розподілом оцінок за: національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: А __%; В __%; С __%; D __%; E __%.

Методист факультету _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок керівника випускної кваліфікаційної роботи (проєкту)

Студент(ка) _____
_____
_____
_____

Керівник роботи (проєкту) _____
(підпис)

«__» _____ 20__ року

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу (проєкт)

Випускна робота (проєкт) розглянута. Студент (ка)

_____ (прізвище та ініціали)

допускається до захисту даної випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) в ДЕК.

Завідувач кафедри _____
(назва кафедри)

(Ініціали, прізвище)

_____ (підпис)

«__» _____ 20__ року

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки**

**Рецензія
на бакалаврську роботу студента**

_____ (назва спеціальності, освітньої програми)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Тема бакалаврської роботи _____

_____

_____

Актуальність теми _____

_____

Наявність самостійних розробок автора _____

_____

Практична цінність і основні висновки та рекомендації _____

_____

_____

Наявність недоліків _____

_____

_____

Оцінка рецензента (за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»)) _____

_____

_____

Рецензент _____
(підпис)

_____ (прізвище, посада)

« ____ » _____ 20__ р.

Додаток 3
Зразки оформлення бібліографії

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація.

Бібліографічне посилання.

Загальні положення та правила складання»

Таблиця 3

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Один автор	1. Мушкевич М. Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 464 с. 2. Шкарлатюк К.І. Медитативні казки як ресурс особистісного розвитку дитини з психофізичними порушеннями. <i>Психологія: реальність і перспективи</i> . Рівне, 2017. Вип. 8. С. 300–304. 3. Федоренко Р. П. Психологія суїциду: навч. посіб. Вид. 2-ге, змін. та доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 340 с.
Два автори	1. Мушкевич М. І., Чагарна С. Є. Основи психотерапії: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 420 с. 2. Грицюк І.М., Магдисюк Л.І. Дослідницькі методи в різних галузях практичної психології: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 248 с. 3. Хлівна О. М., Магдисюк Л. І. Психологія тілесності: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк. 2022. 192 с. 4. Шкарлатюк К.І., Хлівна О.М. Структурування психоконсультативного процесу у дизайні психологічного дослідження. <i>Перспективи та інновації науки</i> (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). № 8 (13), 2022. С. 444-454.
Три автори	1. Федоренко Р., Мушкевич М., Коширець В. Психологічне консультування та психотерапія: зміст, прийоми, технології суїциду: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 300 с. 2. Шкарлатюк К. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І. Дизайн психологічного дослідження: організація та проведення практики практичних психологів: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 332 с. 3. Дучимінська Т., Хлівна О., Ключко Л. Психологічний аналіз дослідження та психокорекції життєвої стійкості у студентів. <i>Психологія: реальність і перспективи</i> . Рівне: РДГУ, 2020. Вип. 14. С. 66-72.
Чотири автори	1. Мушкевич М. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Психологія молоді сім'ї: монографія. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 308 с. 2. Магдисюк Л., Замелюк М., Безпарточна О., Борбич Н. Психологічна допомога дитині та сім'ї: практикум. навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 280 с.
П'ять і більше авторів	1. Психологічна допомога в клініці: навч.-метод. посіб. / Р. П. Федоренко та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 224 с. 2. Сила дихання: психологічні засоби відновлення: навч.-

	метод. посіб. / Л. І. Магдисюк та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 120 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям: кол. моногр. / за заг. ред. М. Мушкевич 2-ге вид. змін. та доповн. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 356 с. 2. Безпека життєдіяльності. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів / за заг. ред. І. Я. Коцана. – Харків : Фоліо, 2014. – 460 с.
Без автора	1. Цивільна безпека як чинник розвитку виробничої та невиробничої сфер суспільства – колективна монографія / В. І. Федорчук-Мороз та ін. Луцьк: РВВ Луцького НТУ, 2018. 234 с.
Багатотомні видання	1. Магдисюк Л., Хлівна О., Дучимінська Т. Арттерапевтичний підхід в роботі практичного психолога зі страхом майбутнього в осіб похилого віку. <i>Психолого-педагогічна допомога особистості засобами арттерапії: міжнародна колективна моногр.</i> Переяслав: Домбровська Я.М., 2020. С.160-173.
Автореферати дисертацій	1. Мушкевич М. І. Психологічний супровід сімей, що мають проблемних дітей: автореф. дис. ... д-ра. псих. наук: 19.00.07. Київ, 2020. 40 с.
Дисертації	1. Магдисюк Л. І. Психологічна готовність особистості до виходу на пенсію: дис. ... канд. псих. наук: 19.00.01. Луцьк. 355 с.
Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)	1. Шмиголь А. Хлівна О. Консультативна робота психолога з феноменом тривожності. <i>Актуальні проблеми практичної психології у Волинському регіоні.</i> Луцьк: Вежа-Друк, 2021. С. 174 - 178. 2. Меліхова І., Хлівна О. Багатокомпонентний підхід до здоров'я людини – основа гармонійного розвитку особистості. <i>Особистість і суспільство: методологія та практика сучасної психології.</i> Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. С. 17-19. 3. Дудік А., Хлівна О. Психологічні фактори ефективного вирішення сімейних проблем та сімейних конфліктів. <i>Психологічні основи здоров'я, освіти, науки та самореалізації особистості.</i> Луцьк: Вежа-Друк, 2022. С. 36-40.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Мушкевич М. Результативність психологічного супроводу для розвитку показників особистісного функціонування членів сімей, що мають проблемних дітей. <i>Психологічні перспективи.</i> Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. Вип. 38, 202-219. 2. Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. Особливості психодіагностики рівня схильності до стресу у медичних працівників. <i>Перспективи та інновації науки. Електронний журнал. Серія «Психологія», 2022. № 7 (12). С. 575-582.</i>
Електронні ресурси	1. Mushkevych, V., Mushkevych, M., Fedorenko, R., & Khlivna, O. Psychodiagnostic of Individual Perceptions of Marriage and Family Relationships in Modern Youth. URL: https://www.rj4allpublications.com/product/psychodiagnostic-of-individual-perceptions-of-marriage-and-family-relationships-in-modern-youth/ 2. Магдисюк Л. І., Демчук В. Б., Павлова Б. В. Сучасні підходи профілактики девіантної поведінки у діяльності психологічної служби. URL: https://pp-msu.com.ua/uk/article/suchasni-pidkhodi-profilaktiki-deviantnoyi-povedinki-u-diyalnosti-psikhologichnoyi-sluzhbi

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ПОЛОЖЕННЯ про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) У Волинському національному університеті імені Лесі Українки. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%A0%D0%B5%D0%B4-1.pdf
2. ПОЛОЖЕННЯ про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Polozhennya-pro-systemu-zapobigannya-ta-vyyavlenya-akademichnogo-plagiatu.pdf>
3. Гоцуляк Н. Є., Шпортун О. М. Методика наукових досліджень в психології: навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О. В., 2020. 152 с.
4. Грицюк І.М., Магдисюк Л.І. Дослідницькі методи в різних галузях практичної психології: навч. посібник. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 248 с.
5. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 256 с.
6. Іванашко О. Є. Методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності студентів та написання наукових робіт. Луцьк: СНУ імені Лесі Українки, 2017. 68 с.
7. Магдисюк Л. І. Основи практичної психології та організація наукових досліджень в галузі: програма вибіркової навчальної дисципліни. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2019. 25 с.
8. Магдисюк Л. І., Грицюк І.М. Методичні рекомендації «Основи наукових досліджень в галузі практичної психології» Луцьк: Вежа- Друк, 2022. 38 с.
9. Мельник А. П., Магдисюк Л. І., Дучимінська Т. І. Патопсихологія та спецпрактикум з клінічної психодіагностики: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 152 с.
10. Методичні рекомендації до проходження навчальної, виробничої та переддипломної науково-дослідної практик у клініці: методичні рекомендації / Р. П.Федоренко та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 92 с.
11. Практична психологія: методичні рекомендації до організації навчально-дослідницької діяльності та написання наукових робіт здобувачами вищої освіти. / Л. І. Магдисюк та ін. Луцьк: ПП Іванюк В. П., 2021. 48 с.
12. Психологічна допомога в клініці: навч.-метод. посіб. / Р. П. Федоренко та ін. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 224 с.
13. Федоренко Р., Мушкевич М., Коширець В. Психологічне консультування та психотерапія: зміст, прийоми, технології: навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.]. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 368 с.

14. Шкарлатюк К. І., Федоренко Р. П., Магдисюк Л. І. Дизайн психологічного дослідження: організація та проведення практики практичних психологів: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. 332 с.

Навчально-методичне видання

Людмила Іванівна Магдисюк
Олександра Миколаївна Хлівна
Ірина Михайлівна Грицюк
Катерина Іванівна Шкарлатюк
Леся Федорівна Ключко

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ
НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА
НАПИСАННЯ ВИПУСКНИХ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ
РОБІТ (ПРОЄКТІВ) ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ПРАКТИЧНА
ПСИХОЛОГІЯ» НА ПЕРШОМУ (БАКАЛАВРСЬКОМУ)
РІВНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

Формат 60x84 1/16. Обсяг 1,86 ум. друк. арк., 1,68 обл.-вид. арк.
Наклад 50 пр. Зам. 89. Виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.